ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра підприємництва і права

ЗАТВЕРДЖЕНО КАФЕДРОЮ
Завідувач кафедри
 Алла СВІТЛИЧНА
(протокол «01» вересня 2026 р. № 1)

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

(обов'язкова навчальна дисципліна)

ПРАВОЗНАВСТВО

освітньо-професійна програма «Місцеве самоврядування»
спеціальність D4 Публічне управління та адміністрування
галузь знань D Бізнес, адміністрування та право
рівень вищої освіти перший (бакалаврський)
Навчально-науковий інститут економіки, управління, права та інформаційних технологій

Полтава
2026 / 2027 н. р.

Робоча програма навчальної дисципліни «Правознавство» для здобувачів вищої освіти за освітньо-професійною програмою «Місцеве самоврядування» спеціальності D4 Публічне управління та адміністрування

Мова викладання державна.

Розробник: завідувач кафедри підприємництва і права, д.е.н., професор

«01» вересня 2026 року Ханлар МАХМУДОВ

Погоджено гарантом освітньої програми «Місцеве самоврядування»

«01» вересня 2026 року Ольга СЕРДЮК

Схвалено радою з якості вищої освіти спеціальності D4 Публічне управління та адміністрування

протокол від «01» вересня 2026 року № 1

Голова ради з якості вищої освіти спеціальності Ольга СЕРДЮК

©ПДАУ, 2026 рік

1. Опис навчальної дисципліни

Елементи характеристики	Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Загальна кількість годин	90	
Кількість кредитів	3	
Місце в індивідуальному навчальному плані здобувача вищої освіти	Обов'язкова	
Рік навчання (курс)	1, (D4_бд_2026)	1, (D4_бз_2026)
Семестр	1	2
Лекції (годин)	16	4
Практичні (годин)	14	2
Самостійна робота (годин)	60	84
у т. ч. індивідуальні завдання (контрольна робота), годин	-	40
Форма семестрового контролю	Екзамен	

2. Мета вивчення навчальної дисципліни

Мета вивчення навчальної дисципліни: надання здобувачам теоретичних і практичних правових знань, зокрема засвоєння найважливіших положень провідних галузей права України, необхідних для забезпечення законності та ефективного вирішення правових питань; формуванні правової свідомості та правової культури, що сприятимуть успішній професійній діяльності.

3. Передумови для вивчення навчальної дисципліни

Передумовою для вивчення дисципліни «Правознавство» є досягнуті результати освітньопізнавальної діяльності при формуванні відповідних компетентностей при вивченні предметів у ЗЗСО «Правознавство» (рівень стандарту / академічний рівень; профільний рівень) (за програмами до вересня 2018 року) або «Громадянська освіта (інтегрований курс)» і «Правознавство» (профільний рівень) (за програмами з вересня 2018 року).

4. Компетентності:

– Загальні компетентності (ЗК):

ЗК 02. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК 03. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК 09. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

– Фахові компетентності спеціальності (ФК):

ФК 03. Здатність забезпечувати дотримання нормативно-правових та морально-етичних норм поведінки.

5. Програмні результати навчання:

ПРН 5. Знати стандарти, принципи та норми діяльності у сфері публічного управління та адміністрування.

ПРН 6. Знати основні нормативно-правові акти та положення законодавства у сфері публічного управління та адміністрування.

Співвідношення програмних результатів навчання із очікуваними результатами навчання

Програмний результат навчання	Очікувані результати навчання навчальної дисципліни
ПРН 5. Знати стандарти, принципи та норми діяльності у сфері публічного управління та адміністрування.	Володіти базовим методичним інструментарієм здійснення контрольних функцій на рівні адміністративної системи.
ПРН 6. Знати основні нормативно-правові акти та положення законодавства у сфері публічного управління та адміністрування.	Розуміти вимоги до діяльності за спеціальністю, зумовлені необхідністю забезпечення сталого розвитку України, її зміцнення як демократичної, соціальної, правової держави.

6. Методи навчання і викладання:

Словесні методи (лекція);

Практичні методи (практичні роботи, робота з навчально-методичною літературою);

Методи формування пізнавальних інтересів (створення ситуації інтересу й новизни навчального матеріалу);

Методи стимулювання і мотивації обов'язку й відповідальності (роз'яснення мети навчальної дисципліни, оперативний контроль);

Інтерактивні методи (дискусії);

Комп'ютерні і мультимедійні методи (використання мультимедійних презентацій, використання технологій дистанційного навчання);

Методи самоконтролю (визначення пріоритетних напрямів власного навчального процесу).

7. Програма навчальної дисципліни

Тема 1. Основи теорії права і держави.

Поняття держави, державна влада, ознаки держави, поняття громадянства, зміст і поняття суверенітету держави, історичні типи держави. Функції держави. Соціальне призначення держави, поняття форми держави та її види. Проаналізувати сутність Української держави за Конституцією (ст.1,2,4,5 Конституції). Види форми правління (парламентсько-президентська президентсько-парламентська республіки). Форми державного устрою (унітарна, федерація, імперія, конфедерація). Види політичного режиму.

Тема 2. Конституційне право України.

Конституційне право – провідна галузь національного права України. Історичні передумови розвитку конституційного процесу в Україні. Конституція України – Основний Закон держави. Характеристика загальних засад конституційного ладу України. Конституційні права, свободи та обов'язки людини та громадянина України, гарантії їх дотримання. Громадянство України. Конституційне регулювання виборів та референдумів як форм прямої демократії. Верховна Рада – єдиний орган законодавчої влади в державі, парламент України. Конституційні засади здійснення правосуддя в Україні. Територіальний устрій України. Конституційний статус місцевого самоврядування.

Тема 3. Адміністративне право.

Адміністративне право України: поняття, предмет і метод правового регулювання. Адміністративно-правові норми та адміністративно-правові відносини. Джерела адміністративного права. Громадяни як суб'єкти адміністративного права. Об'єднання громадян – учасник адміністративно-правових відносин. Органи виконавчої влади. Державні службовці. Методи і форми державного управління. Акти органів виконавчої влади. Адміністративно-правові режими. Загальні засади адміністративної відповідальності. Адміністративне порушення за законодавством України. Адміністративні стягнення. Провадження у справах про адміністративні правопорушення. Адміністративно-правові заходи боротьби з корупцією. Законність і дисципліна в сфері виконавчої влади. Організаційно-правові проблеми запровадження в Україні адміністративної юстиції. Сучасні проблеми адміністративного права і напрямки їх вирішення.

Тема 4. Цивільне право. Академічна доброчесність

Поняття, система, джерела цивільного права. Цивільно – правові відносини, їх виникнення та припинення. Громадяни, як суб'єкти цивільного права. Правоздатність та дієздатність громадян. Юридичні особи. Порядок виникнення та припинення юридичних осіб. Поняття і види цивільних прав. Речі, як об'єкти цивільних прав. Здійснення цивільних прав. Виконання юридичних обов'язків у цивільному праві. Строки здійснення і захисту цивільних прав. Цивільно – правова відповідальність. Право власності. Зміст права власності. Набуття і припинення права власності. Захист права власності. Зобов'язання. Підстави і порядок виникнення зобов'язань. Договір, як підстава виникнення зобов'язань. Виконання зобов'язань. Відповідальність за невиконання зобов'язань. Припинення зобов'язань. Окремі види цивільних договорів, їх характеристика. Позадоговірні зобов'язання. Поняття та види. Зобов'язання, що виникають в наслідок заподіяння шкоди. Відповідальність за шкоду, заподіяну джерелом підвищеної небезпеки. Відповідальність за заподіяну шкоду. Спадкове право. Поняття і підстави спадкування. Спадкування за заповітом, спадкування за законом. Академічна доброчесність в освітньому процесі.

Тема 5. Трудове право.

Поняття, принципи джерела трудового права. Трудові правовідносини. Колективні договори і угоди. Поняття трудового договору. Форма, строк, порядок укладення. Контрактна форма трудового договору. Забезпечення зайнятості вивільнюваних працівників. Трудова книжка.

Правове регулювання робочого часу. Види робочого часу, його облік, режим робочого часу, надурочні роботи, чергування, правове регулювання часу відпочинку. Види часу відпочинку, робота у вихідні, святкові дні, щорічні декретні відпустки, основна і додаткова відпустка, порядок надання, соціальні відпустки, інші види відпусток. Надання відпусток без збереження зарплати.

Правове регулювання оплати праці. Поняття заробітної плати. Форми і система оплати праці. Тарифні ставки і оклади.

Державне і договірне регулювання оплати праці. Права працівників на оплату пращ та. їх захист. Гарантійні та компенсаційні виплати. Оплати праці при відхиленні від нормальних умов роботи.

Дисципліна праці. Методи забезпечення трудової дисципліни Стягнення та заохочення за успіхи в роботі. Дисциплінарна відповідальність, її види. Порядок притягнення до дисциплінарної відповідальність. Загальна характеристика матеріальної відповідальності. Обмежена, повна (кратна) матеріальна відповідальність. Порядок відшкодування заподіяної шкоди. Охорона праці в Україні. Створення безпечних умов праці. Праця жінок Гарантії вагітним жінкам, жінкам, які мають дітей. Правове регулювання праці молоді.

Індивідуальні і колективні трудові спори (конфлікти), порядок їх вирішення.

Тема 6. Аграрне, земельне та екологічне право.

Поняття господарського права та господарські правовідносини. Предмет господарського права. Господарська діяльність. Господарські правовідносини. Господарське законодавство. Підприємництво. Суб'єкти господарювання. Філія. Представництво. Державна реєстрація суб'єктів підприємництва, припинення діяльності суб'єктів господарювання. Майно у сфері господарювання. Предмет аграрного права України. Методи правового регулювання аграрного права. Сільськогосподарським акціонерним товариством. Особисте селянське господарство. Державне регулювання в агарній сфері.

Поняття і предмет земельного права. Земельний кодекс України — джерело земельного

права. Види земель та їх правовий статус. Суб'єкти земельного права. Право власності на землю. Права на землю Приватизація земельних ділянок. Оренда земель. Порядок вирішення земельних спорів. Відповідальність за порушення земельного законодавства.

Екологічне право: поняття, предмет, система. Законодавство про охорону навколишнього природного середовища: загальна характеристика. Природоресурсові кодекси і закони України. Екологічні права й обов'язки громадян. Права і обов'язки природокористувачів. Природо-заповідний фонд. Червона книга. Відповідальність за порушення екологічного законодавства.

Тема 7. Кримінальне право. Протидія та запобігання корупції

Поняття, предмет, завдання та система кримінального права як галузі права. Кримінальна відповідальність та її підстави. Закон про кримінальну відповідальність. Загальна характеристика Кримінального Кодексу України. Поняття і ознаки злочину. Склад злочину. Об'єкт та суб'єкт злочину Об'єктивна суб'єктивна сторона злочину.

Стадії вчинення злочину. Співучасть у вчиненні злочину. Обставини, що виключають злочинність діяння. Звільнення від кримінальної відповідальності.

Кримінальне покарання та його види. Призначення покарання. Звільнення від покаранім та його відбуття. Судимість. Особливості кримінальної відповідальності неповнолітніх.

Запобігання та протидія корупції в Україні.

Тема 8. Судові та правоохоронні органи України

Здійснення правосуддя в Україні. Забезпечення доступу до правосуддя (відповідно до Указу Президента України «Про цілі сталого розвитку України на період до 2030 року»). Конституційний суд України. Система судів загальної юрисдикції. Господарські суди в Україні. Поняття, система та завдання правоохоронних органів України. Система органів прокуратури України. Органи внутрішніх справ. Нотаріат та адвокатура України.

Структура (тематичний план) навчальної дисципліни

Назви тем	Кількість годин							
	Денна форма (D4_бд_2026)				Заочна форма (D4_бз_2026)			
	усього	у тому числі			усього	у тому числі		
		л	п	с. р.		л	п	с. р.
Тема 1. Основи теорії права і держави	11	2	2	7	11	-	-	11
Тема 2. Конституційне право України	12	2	2	7	9	2	-	10
Тема 3. Адміністративне право	12	2	2	8	14	-	-	11
Тема 4. Цивільне право. Академічна доброчесність	12	2	2	8	10	2	2	10
Тема 5. Трудове право	11	2	2	7	9	-	-	11
Тема 6. Аграрне, земельне та екологічне право	12	2	2	8	14	-	-	10
Тема 7. Кримінальне право. Протидія та запобігання корупції	12	2	2	8	11	-	-	11
Тема 8. Судові та правоохоронні органи України	11	2	-	7	12	-	-	10
Індивідуальні завдання або (у т. ч. індивідуальні завдання)	-	-	-	-	40	-	-	40
Усього годин	90	16	14	60	90	4	2	84

8. Теми семінарських занять

Не передбачено навчальним планом.

Теми практичних занять

Назва теми	Кількість годин	
	Денна форма (D4_бд_2026)	Заочна форма (D4_бз_2026)
Тема 1. Основи теорії права і держави	2	-
Тема 2. Конституційне право України	2	-
Тема 3. Адміністративне право	2	2
Тема 4. Цивільне право. Академічна доброчесність	2	-
Тема 5. Трудове право	2	-
Тема 6. Аграрне, земельне та екологічне право	2	-
Тема 7. Кримінальне право. Протидія та запобігання корупції	2	-
Тема 8. Судові та правоохоронні органи України	-	-
Разом	14	2

Теми лабораторних занять

Не передбачено навчальним планом.

9. Теми самостійної роботи

Назва теми	Кількість годин	
	Денна форма (D4_бд_2026)	Заочна форма (D4_бз_2026)
Тема 1. Основи теорії права і держави	7	11
Тема 2. Конституційне право України	7	10
Тема 3. Адміністративне право	8	11
Тема 4. Цивільне право. Академічна доброчесність	8	10
Тема 5. Трудове право	7	11
Тема 6. Аграрне, земельне та екологічне право	8	10
Тема 7. Кримінальне право. Протидія та запобігання корупції	8	11
Тема 8. Судові та правоохоронні органи України	7	10
у т. ч. індивідуальні завдання (контрольна робота)	-	40
Разом	60	84

10. Індивідуальне завдання

Індивідуальна робота здобувача вищої освіти має сприяти закріпленню теоретичного матеріалу та практичних навичок. Цей вид роботи реалізується шляхом самостійного виконання здобувачем вищої освіти заочної форми здобуття освіти контрольної робота, а також виконанням завдань самостійної роботи здобувачами як денної так і заочної форми здобуття вищої освіти.

11. Оцінювання результатів навчання

Програмні результати навчання / Результати навчання	Форми контролю програмних результатів навчання / результатів навчання
ПРН 5.	**Поточний контроль**: виконання завдань на практичних заняттях; виконання завдань самостійної роботи; написання реферату; виконання контрольної роботи (для заочної форми здобуття освіти). **Семестровий контроль**: екзамен
ПРН 6.	**Поточний контроль**: виконання завдань на практичних заняттях; виконання завдань самостійної роботи; написання реферату; виконання контрольної роботи (для заочної форми здобуття освіти). **Семестровий контроль**: екзамен

Критерієм успішного навчання є досягнення здобувачем вищої освіти мінімальних порогових рівнів оцінок за кожним програмним результатом навчання. Одним із обов'язкових елементів освітнього процесу є систематичний контроль і підсумкова оцінка рівня досягнення результатів навчання.

Схема нарахування балів з навчальної дисципліни

Денна форма здобуття освіти

Назва теми / Форма семестрового контролю	Форми контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти				**Разом**
	виконання вправ на практичних заняттях	підготовка реферат	виконання завдань самостійної роботи	екзамен	
Тема 1. Основи теорії права і держави	4	12	5	–	9
Тема 2. Конституційне право України	4		5	–	9
Тема 3. Адміністративне право	4		5	–	9
Тема 4. Цивільне право. Академічна доброчесність	4		5	–	9
Тема 5. Трудове право	4		5	–	9
Тема 6. Аграрне, земельне та екологічне право	4		5	–	9
Тема 7. Кримінальне право. Протидія та запобігання корупції	4		5	–	9
Тема 8. Судові та правоохоронні органи України	–		5	–	5
Екзамен				20	**20**
Разом	28	12	40	20	**100**

Шкала та критерії оцінювання

Виконання завдань на практичних заняттях

Кількість балів	Критерії оцінювання
4	Завдання виконано повністю, правильно та обґрунтовано. Студент демонструє ґрунтовне розуміння правових понять і категорій, правильно застосовує норми чинного законодавства України, логічно аналізує правову ситуацію, аргументує свою позицію та робить обґрунтовані висновки.
3	Завдання виконано правильно, але не повністю або з незначними неточностями. Студент загалом правильно застосовує норми права, демонструє достатній рівень знань, однак обґрунтування або висновки недостатньо повні.
2	Завдання виконано частково. Студент має базове розуміння правового матеріалу, але допускає помилки під час застосування норм законодавства, аналіз є поверхневим
1	Завдання виконано фрагментарно, із суттєвими помилками. Студент має мінімальні знання з теми, не може належним чином обґрунтувати відповідь або застосувати відповідні правові норми.
0	Завдання не виконано або виконано неправильно. Студент не демонструє розуміння суті правової проблеми та не може застосувати норми законодавства.

Шкала та критерії оцінювання

Виконання завдань самостійної роботи

Кількість балів	Критерії оцінювання
5	Самостійна робота виконана повністю, змістовно та відповідно до встановлених вимог. Студент демонструє глибоке розуміння теми, використовує правову термінологію, аналізує положення чинного законодавства України, наводить приклади, аргументує власну позицію та формулює самостійні обґрунтовані висновки.
4	Самостійна робота виконана належним чином і достатньо повно. Матеріал викладено логічно, використано правову термінологію та нормативно-правові акти. Допускаються незначні неточності або недостатня глибина окремих положень.
3	Самостійна робота виконана, але має окремі недоліки. Тема розкрита загалом правильно, однак аналіз є недостатньо глибоким, нормативна база використана обмежено, наявні незначні помилки.
2	Самостійна робота виконана частково або поверхнево. Матеріал розкрито неповно, допущено помилки у використанні правових понять і норм законодавства, відсутній належний аналіз та обґрунтування.
1	Самостійна робота має суттєві недоліки, містить значні помилки та фрагментарний виклад матеріалу. Студент демонструє мінімальне розуміння теми, правова аргументація практично відсутня.
0	Самостійна робота не виконана, не відповідає визначеній темі або не містить змістовного опрацювання матеріалу.

Шкала та критерії оцінювання

Підготовка реферату

Кількість балів	Критерії оцінювання
12	Робота демонструє глибоке розуміння теми, повноту викладу матеріалу та логічну структуру, здобувач володіє гуманітарними, природничо-науковими та професійними знаннями, формулює ідеї та концепції з метою використання у професійній діяльності; усвідомлює цінність захисту незалежності, територіальної цілісності та демократичного устрою України і включає ці аспекти до реферату або презентації; інформація добре організована, містить оригінальні думки та аналіз; грамотно оформлено, без орфографічних чи стилістичних помилок; використані актуальні та різноманітні джерела, правильно оформлені; візуальні матеріали (схеми, графіки, таблиці) покращують сприйняття інформації; виступ впевнений, добре структурований, відповіді на питання чіткі та обґрунтовані.
9-11	Робота демонструє хороше розуміння теми, виклад матеріалу логічний, але присутні незначні неточності або поверхневе висвітлення окремих аспектів; здобувач володіє гуманітарними, природничо-науковими та професійними знаннями, формулює деякі ідеї для професійної діяльності; частково усвідомлює цінність захисту незалежності та територіальної цілісності України, але ця тема розкрита неповно; оформлення здебільшого відповідає вимогам, але є кілька незначних помилок; джерела використовуються, проте їх різноманітність може бути недостатньою; презентація містить візуальні матеріали, але не завжди ефективно доповнюють зміст; виступ добре підготовлений, але є деякі труднощі з чіткістю викладу або відповідями на питання.
6-8	Робота демонструє базове розуміння теми, проте деякі аспекти викладені недостатньо глибоко або нечітко; здобувач частково володіє гуманітарними, природничо-науковими та професійними знаннями, але не завжди може правильно їх застосувати у професійній діяльності; усвідомлює важливість захисту демократичного устрою України, але не акцентує на цьому увагу у своїй роботі; структура роботи або презентації неповна або нелогічна, оформлення містить помилки, частина вимог не дотримана; джерела використовуються мінімально, їх аналіз поверхневий; візуальні матеріали використовуються, але мало сприяють покращенню сприйняття; виступ менш впевнений, іноді відсутня чіткість або логічність у відповідях на питання.
1-5	Робота демонструє поверхневе розуміння теми, основний матеріал викладений неповно або неправильно; здобувач має обмежені гуманітарні та професійні знання, формулює ідеї поверхнево, не враховуючи вимоги професійної діяльності; не демонструє усвідомлення важливості захисту незалежності України; структура реферату/презентації нечітка або нелогічна, вимоги щодо оформлення не дотримані, значна кількість орфографічних та стилістичних помилок; використано обмежену кількість джерел, і їх аналіз недостатній; візуальні матеріали відсутні або неефективні; виступ непереконливий, доповідач не може чітко відповісти на питання.
0	Робота демонструє слабке або відсутнє розуміння теми, матеріал подано безсистемно, значні помилки у фактичних даних; здобувач не володіє гуманітарними, природничо-науковими або професійними знаннями, не формулює ідей для професійної діяльності, не усвідомлює важливості захисту незалежності України; вимоги щодо оформлення значно порушені, відсутня логіка у викладі, багато грубих помилок; джерела не використовуються або використані неправильно; візуальні матеріали відсутні; виступ дуже непевний, відсутність відповідей на питання або повна дезорієнтація в темі.

Шкала та критерії та оцінювання

Екзамен

Вид завдання	Бали	Критерії оцінювання
Для 1-го теоретичного питання	**9 -10**	Знання здобувача вищої освіти є глибокими, міцними, системними, що дозволяє демонструвати результати навчання для виконання творчих завдань, навчальна діяльність позначена вмінням самостійно оцінювати різноманітні ситуації, явища, факти, виявляти і відстоювати особисту позицію.
	6 - 8	Здобувач вищої освіти знає істотні ознаки понять, явищ, зв'язки між ними, вміє пояснити основні закономірності, що дозволяє демонструвати результати навчання в стандартних ситуаціях, володіє розумовими операціями (аналізом, абстрагуванням, узагальненням тощо), вміє робити висновки, виправляти допущені помилки. Проте бракує власних суджень
	4-5	Здобувач вищої освіти засвоїв основний навчальний матеріал, що дозволяє демонструвати результати навчання за зразком, володіє елементарними вміннями навчальної діяльності
	1-3	Здобувач вищої освіти має початкові уявлення про предмет вивчення, що забезпечує лише фрагментарне досягнення результатів навчання.
	0	Відсутність відповіді на теоретичне питання, що не дає можливість оцінити формування компетентностей та отримання програмних результатів навчання у здобувача вищої освіти
Для 2-го теоретичного питання	**9 -10**	Знання здобувача вищої освіти є глибокими, міцними, системними, що дозволяє демонструвати результати навчання для виконання творчих завдань, навчальна діяльність позначена вмінням самостійно оцінювати різноманітні ситуації, явища, факти, виявляти і відстоювати особисту позицію.
	6 - 8	Здобувач вищої освіти знає істотні ознаки понять, явищ, зв'язки між ними, вміє пояснити основні закономірності, що дозволяє демонструвати результати навчання в стандартних ситуаціях, володіє розумовими операціями (аналізом, абстрагуванням, узагальненням тощо), вміє робити висновки, виправляти допущені помилки. Проте бракує власних суджень
	4-5	Здобувач вищої освіти засвоїв основний навчальний матеріал, що дозволяє демонструвати результати навчання за зразком, володіє елементарними вміннями навчальної діяльності
	1-3	Здобувач вищої освіти має початкові уявлення про предмет вивчення, що забезпечує лише фрагментарне досягнення результатів навчання.
	0	Відсутність відповіді на теоретичне питання, що не дає можливість оцінити формування компетентностей та отримання програмних результатів навчання у здобувача вищої освіти

Схема нарахування балів з навчальної дисципліни

Заочна форма здобуття освіти

Назва теми / Форма семестрового контролю	Форми контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти					**Разом**
	виконання вправ на практичних заняттях	підготовка реферату	контрольна робота	виконання завдань самостійної роботи	екзамен	
Тема 1. Основи теорії права і держави	–	12	24	5	–	5
Тема 2. Конституційне право України	–			5	–	5
Тема 3. Адміністративне право	–			5	–	5
Тема 4. Цивільне право. Академічна доброчесність	4			5	–	9
Тема 5. Трудове право	–			5	–	5
Тема 6. Аграрне, земельне та екологічне право	–			5	–	5
Тема 7. Кримінальне право. Протидія та запобігання корупції	–			5	–	5
Тема 8. Судові та правоохоронні органи України	–			5	–	5
Екзамен					20	**20**
Разом	4	12	24	40	20	**100**

Шкала та критерії оцінювання

Виконання завдань на практичних заняттях

Кількість балів	Критерії оцінювання
4	Завдання виконано повністю, правильно та обґрунтовано. Студент демонструє ґрунтовне розуміння правових понять і категорій, правильно застосовує норми чинного законодавства України, логічно аналізує правову ситуацію, аргументує свою позицію та робить обґрунтовані висновки.
3	Завдання виконано правильно, але не повністю або з незначними неточностями. Студент загалом правильно застосовує норми права, демонструє достатній рівень знань, однак обґрунтування або висновки недостатньо повні.
2	Завдання виконано частково. Студент має базове розуміння правового матеріалу, але допускає помилки під час застосування норм законодавства, аналіз є поверхневим
1	Завдання виконано фрагментарно, із суттєвими помилками. Студент має мінімальні знання з теми, не може належним чином обґрунтувати відповідь або застосувати відповідні правові норми.
0	Завдання не виконано або виконано неправильно. Студент не демонструє розуміння суті правової проблеми та не може застосувати норми законодавства.

Шкала та критерії оцінювання

Виконання завдань самостійної роботи

Кількість балів	Критерії оцінювання
5	Самостійна робота виконана повністю, змістовно та відповідно до встановлених вимог. Студент демонструє глибоке розуміння теми, використовує правову термінологію, аналізує положення чинного законодавства України, наводить приклади, аргументує власну позицію та формулює самостійні обґрунтовані висновки.
4	Самостійна робота виконана належним чином і достатньо повно. Матеріал викладено логічно, використано правову термінологію та нормативно-правові акти. Допускаються незначні неточності або недостатня глибина окремих положень.
3	Самостійна робота виконана, але має окремі недоліки. Тема розкрита загалом правильно, однак аналіз є недостатньо глибоким, нормативна база використана обмежено, наявні незначні помилки.
2	Самостійна робота виконана частково або поверхнево. Матеріал розкрито неповно, допущено помилки у використанні правових понять і норм законодавства, відсутній належний аналіз та обґрунтування.
1	Самостійна робота має суттєві недоліки, містить значні помилки та фрагментарний виклад матеріалу. Студент демонструє мінімальне розуміння теми, правова аргументація практично відсутня.
0	Самостійна робота не виконана, не відповідає визначеній темі або не містить змістовного опрацювання матеріалу.

Шкала та критерії оцінювання

Підготовка реферату

Кількість балів	**Критерії оцінювання**
12	Робота демонструє глибоке розуміння теми, повноту викладу матеріалу та логічну структуру, здобувач володіє гуманітарними, природничо-науковими та професійними знаннями, формулює ідеї та концепції з метою використання у професійній діяльності; усвідомлює цінність захисту незалежності, територіальної цілісності та демократичного устрою України і включає ці аспекти до реферату або презентації; інформація добре організована, містить оригінальні думки та аналіз; грамотно оформлено, без орфографічних чи стилістичних помилок; використані актуальні та різноманітні джерела, правильно оформлені; візуальні матеріали (схеми, графіки, таблиці) покращують сприйняття інформації; виступ впевнений, добре структурований, відповіді на питання чіткі та обґрунтовані.
9-11	Робота демонструє хороше розуміння теми, виклад матеріалу логічний, але присутні незначні неточності або поверхневе висвітлення окремих аспектів; здобувач володіє гуманітарними, природничо-науковими та професійними знаннями, формулює деякі ідеї для професійної діяльності; частково усвідомлює цінність захисту незалежності та територіальної цілісності України, але ця тема розкрита неповно; оформлення здебільшого відповідає вимогам, але є кілька незначних помилок; джерела використовуються, проте їх різноманітність може бути недостатньою; презентація містить візуальні матеріали, але не завжди

	ефективно доповнюють зміст; виступ добре підготовлений, але є деякі труднощі з чіткістю викладу або відповідями на питання.
6-8	Робота демонструє базове розуміння теми, проте деякі аспекти викладені недостатньо глибоко або нечітко; здобувач частково володіє гуманітарними, природничо-науковими та професійними знаннями, але не завжди може правильно їх застосувати у професійній діяльності; усвідомлює важливість захисту демократичного устрою України, але не акцентує на цьому увагу у своїй роботі; структура роботи або презентації неповна або нелогічна, оформлення містить помилки, частина вимог не дотримана; джерела використовуються мінімально, їх аналіз поверхневий; візуальні матеріали використовуються, але мало сприяють покращенню сприйняття; виступ менш впевнений, іноді відсутня чіткість або логічність у відповідях на питання.
1-5	Робота демонструє поверхневе розуміння теми, основний матеріал викладений неповно або неправильно; здобувач має обмежені гуманітарні та професійні знання, формулює ідеї поверхнево, не враховуючи вимоги професійної діяльності; не демонструє усвідомлення важливості захисту незалежності України; структура реферату/презентації нечітка або нелогічна, вимоги щодо оформлення не дотримані, значна кількість орфографічних та стилістичних помилок; використано обмежену кількість джерел, і їх аналіз недостатній; візуальні матеріали відсутні або неефективні; виступ непереконливий, доповідач не може чітко відповісти на питання.
0	Робота демонструє слабке або відсутнє розуміння теми, матеріал подано безсистемно, значні помилки у фактичних даних; здобувач не володіє гуманітарними, природничо-науковими або професійними знаннями, не формулює ідей для професійної діяльності, не усвідомлює важливості захисту незалежності України; вимоги щодо оформлення значно порушені, відсутня логіка у викладі, багато грубих помилок; джерела не використовуються або використані неправильно; візуальні матеріали відсутні; виступ дуже непевний, відсутність відповідей на питання або повна дезорієнтація в темі.

Шкала та критерії оцінювання

Написання контрольної роботи

Вид завдання	Кількість балів	Критерії оцінювання
Теоретичне	0 балів	Відповідь відсутня або не розкриває змісту поставленого питання. Здобувач не продемонстрував знань основного теоретичного матеріалу.
	1-4 бали	Свідоме і повне відтворення матеріалу з деякими неточностями у другорядному матеріалі; виклад матеріалу достатньо обґрунтований, проте дещо порушено послідовність викладу та не повністю розкритий результат навчання.
	5-10 балів	Виклад матеріалу глибоко обґрунтований, логічний, переконливий. Відповідь містить приклади, що свідчить про творче застосування матеріалу. Відповідь на теоретичні питання стилістично та граматично правильна, показує на відмінні знання та вміння, повністю демонструє засвоєний результат навчання
Максимальна кількість балів	10 балів	
Професійно-орієнтоване	0 балів	Завдання не виконано або виконано неправильно. Здобувач не продемонстрував уміння застосовувати теоретичні знання для вирішення практичних ситуацій.
	1-7 балів	Опрацювання результатів завдання виконано в цілому правильно, проте містить деякі технічні помилки та неточності. Розв’язок практичного завдання зведений лише до кінцевої відповіді без наведення послідовності обґрунтування.
	8-14 балів	Зроблено інтерпретацію результатів, яка містить узагальнену характеристику досліджуваного явища, описуються можливі причини такого результату, зазначаються типологічні особливості. Рекомендації конкретизовані відносно одержаних результатів. Завдання виконано стилістично та граматично правильно з використанням професійних термінів.
Максимальна кількість балів	14 балів	
Всього	24 бали	

Шкала та критерії та оцінювання

Екзамен

Вид завдання	Бали	Критерії оцінювання
Для 1-го теоретичного питання	**9 -10**	Знання здобувача вищої освіти є глибокими, міцними, системними, що дозволяє демонструвати результати навчання для виконання творчих завдань, навчальна діяльність позначена вмінням самостійно оцінювати різноманітні ситуації, явища, факти, виявляти і відстоювати особисту позицію.
	6 - 8	Здобувач вищої освіти знає істотні ознаки понять, явищ, зв'язки між ними, вміє пояснити основні закономірності, що дозволяє демонструвати результати навчання в стандартних ситуаціях, володіє розумовими операціями (аналізом, абстрагуванням, узагальненням тощо), вміє робити висновки, виправляти допущені помилки. Проте бракує власних суджень
	4-5	Здобувач вищої освіти засвоїв основний навчальний матеріал, що дозволяє демонструвати результати навчання за зразком, володіє елементарними вміннями навчальної діяльності
	1-3	Здобувач вищої освіти має початкові уявлення про предмет вивчення, що забезпечує лише фрагментарне досягнення результатів навчання.
	0	Відсутність відповіді на теоретичне питання, що не дає можливість оцінити формування компетентностей та отримання програмних результатів навчання у здобувача вищої освіти
Для 2-го теоретичного питання	**9 -10**	Знання здобувача вищої освіти є глибокими, міцними, системними, що дозволяє демонструвати результати навчання для виконання творчих завдань, навчальна діяльність позначена вмінням самостійно оцінювати різноманітні ситуації, явища, факти, виявляти і відстоювати особисту позицію.
	6 - 8	Здобувач вищої освіти знає істотні ознаки понять, явищ, зв'язки між ними, вміє пояснити основні закономірності, що дозволяє демонструвати результати навчання в стандартних ситуаціях, володіє розумовими операціями (аналізом, абстрагуванням, узагальненням тощо), вміє робити висновки, виправляти допущені помилки. Проте бракує власних суджень
	4-5	Здобувач вищої освіти засвоїв основний навчальний матеріал, що дозволяє демонструвати результати навчання за зразком, володіє елементарними вміннями навчальної діяльності
	1-3	Здобувач вищої освіти має початкові уявлення про предмет вивчення, що забезпечує лише фрагментарне досягнення результатів навчання.
	0	Відсутність відповіді на теоретичне питання, що не дає можливість оцінити формування компетентностей та отримання програмних результатів навчання у здобувача вищої освіти

12. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачено під час реалізації навчальної дисципліни

Персональний комп'ютер, під'єднаний до мережі Internet. Програмне забезпечення: OS Windows, MS 0ffice, PowerPoint, хмарні додатки Google, Internetбраузери, мережа Wi-Fi, доступ до інтернет-ресурсів, онлайн платформа Google Meet. Мультимедійне обладнання (проектор), дошка аудиторна, АСУ ПДАУ, електронний ресурс на платформі LMS Moodle, репозитарій ПДАУ

13. Політика навчальної дисципліни

Щодо термінів виконання та перескладання: Перескладання видів робіт відбувається відповідно до вимог Положення про організацію освітнього процесу в Полтавському державному аграрному університеті та Положення про оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти в Полтавському державному аграрному університеті. Повторне виконання завдань поточного контролю з метою підвищення раніше отриманої оцінки або збільшення кількості балів не допускається. Здобувач вищої освіти, який одержав під час семестрового контролю незадовільну оцінку F має право повторно опанувати освітній компонент.

Щодо академічної доброчесності: Здобувач вищої освіти повинен дотримуватись Кодексу академічної доброчесності Полтавського державного аграрного університету, в якому регламентовано процедуру розгляду порушення академічної доброчесності. Обов'язковими вимогами є: виконувати кожне навчальне завдання самостійно, крім випадків, якщо його виконання передбачає участь декількох осіб та/або правилами виконання відповідних завдань дозволено отримання допомоги від інших осіб, використання допоміжних матеріалів та засобів, у тому числі з інтернет-ресурсів; у разі використання у власному академічному творі результатів інтелектуальної творчої діяльності іншого автора (текстів, зображень, ідей, розробок, тверджень, відомостей, думок тощо) зазначати посилання на відповідне джерело інформації та/або відповідного автора; включати до академічного твору раніше створений ним академічний твір (повністю або частково) лише у разі, якщо це дозволено умовами навчального завдання.

Щодо використання інструментів штучного інтелекту: Використання технологій штучного інтелекту під час виконання завдань самостійної роботи допускається за умови дотримання законодавства України, цінностей, принципів і правил академічної доброчесності, визначених Кодексом академічної доброчесності ПДАУ, та вимог внутрішніх актів Університету, зокрема, Правил використання систем штучного інтелекту в освітньому процесі ПДАУ. Інструменти ШІ можуть використовуватися здобувачами вищої освіти як допоміжний засіб для пошуку та структурування інформації, генерування ідей, формулювання запитань, мовного редагування висновків та пропозицій. У разі використання при виконанні творчих завдань (розв'язання ситуаційних завдань) текстів, зображень, даних або інших результатів, згенерованих ШІ, здобувач вищої освіти повинен зазначити факт такого використання у виконаному завданні самостійної роботи із зазначенням інструменту ШІ та способу його використання. Не допускається використання ШІ для повного виконання завдання самостійної роботи, подання згенерованих ШІ результатів як власного результату навчальної діяльності без зазначення факту їх використання, створення або подання недостовірної, сфабрикованої чи фальсифікованої інформації, генерування неіснуючих джерел, посилань або інших даних. У разі встановлення факту таких порушень здобувач вищої освіти отримує незадовільну оцінку і повинен повторно виконати нове завдання самостійної роботи.

Щодо відвідування занять: Відвідування занять є обов'язковим. Усі завдання, передбачені робочою програмою навчальної дисципліни, мають бути виконані у встановлені терміни. Оцінки, отримані здобувачем вищої освіти, вносяться викладачем в електронний журнал АСУ ПДАУ. Пропущені без поважної причини заняття опрацьовуються самостійно. У разі невиконання здобувачем вищої освіти завдань або неучасті в заходах поточного контролю за відповідний вид навчальної діяльності виставляється оцінка «0» балів. Здобувач вищої освіти має право підвищити

результати поточного контролю шляхом виконання відповідних завдань до початку семестрового контролю, окрім тих, які проводилися під час аудиторних занять. Відпрацювання пропущених заходів поточного контролю здійснюється виключно з метою оцінювання результатів навчання, які не були оцінені у встановлені строки.

Щодо зарахування результатів неформальної / інформальної освіти: На здобувачів вищої освіти поширюється право про визнання результатів навчання, набутих у неформальній / інформальній освіті. Особливості неформального / інформального навчання регламентовані Положенням про порядок визнання результатів навчання, набутих у неформальній та інформальній освіті, здобувачами вищої освіти ПДАУ. Набуття відповідних результатів навчання можливе після успішного опанування онлайн-курсів (з документальним підтвердженням) на різноманітних навчальних платформах, зокрема: Prometheus, Coursera тощо з подальшим перезарахуванням здобутих результатів навчання як частини навчальної дисципліни. Перезарахування може відбуватися упродовж семестру, у якому відбувається опанування освітнього компонента, не пізніше ніж за місяць до встановленої дати семестрового контролю.

Назви тем	Навчальна платформа	Назва курсу	Посилання на курс
Тема 1. Основи теорії права і держави	Ed-Era	Люди та держава. Правила гри	https://study.ed-era.com/uk/courses/course/5147
Тема 4. Цивільне право. Академічна доброчесність	Ed-Era	Академічна доброчесність	https://study.ed-era.com/uk/courses/course/5131
Тема 5. Трудове право	Coursera	Трудові договори	https://www.coursera.org/learn/employment-contracts
Тема 7. Кримінальне право. Протидія та запобігання корупції	Ed-Era	Корупція-off: як боротися з корупційними ризиками у вищій освіті	https://study.ed-era.com/en_gb/courses/course/3740

Щодо оскарження результатів оцінювання: Відповідно до Положення про оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти в ПДАУ студенти мають право оскаржувати результати контрольних заходів. Підставами для оскарження можуть бути випадки недотримання викладачем встановленої системи оцінювання, зазначеної в робочій програмі навчальної дисципліни, силабусі, необ'єктивне оцінювання, або наявність конфлікту інтересів, про існування якого студент не був і не міг бути обізнаним до проведення оцінювання. Оскаржити результат можна не пізніше наступного робочого дня після його оголошення. Для цього здобувач вищої освіти звертається з письмовою заявою до декана факультету. Заяву щодо оскарження результатів оцінювання розглядає апеляційна комісія, сформована розпорядженням декана факультету. Результатом розгляду апеляції є прийняття комісією рішення, що попередня оцінка знань здобувача вищої освіти відповідає рівню досягнення результатів навчання з відповідного освітнього компонента і не змінюється або рішення, що попередня оцінка знань здобувача не відповідає рівню досягнення результатів навчання здобувача з відповідного освітнього компонента, здобувач заслуговує іншої оцінки.

14. Рекомендовані джерела інформації

Основні

1. Бабін І.І., Білоскурська О.В. Конституційне право : навч.-метод. пос. Чернівці : Чернівец. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2022. 251 с.

2. Конституційне право : підруч. / за загальною редакцією М.І. Козюбри./ Ю.Г. Барабаш, О.М. Бориславська, В.М. Венгер, М.І. Козюбра, А.А. Мелешевич. К.: Ваіте, 2021. 528 с.

3. Погорілко В.Ф., Шпиталенко Г.А. Правознавство : підруч. 6-тє вид., випр. і доп. К.: Каравела, 2020.602 с.

4. Правознавство : навч. посіб., за заг. ред. С.В. Пєткова. Дніпро: Університет імені Альфреда Нобеля, 2020. 360 с.

5. Правознавство : навч. посіб. / М. М. Пендюра, О. Я. Лапка, А. Л. Калінюк та ін. К. : 7БЦ, 2022. 548 с.

6. Тертишник В.М. Конституція України. Науково-практичний коментар. Київ: Алерта, 2022. 430 с.

7. Тополевський Р. Б., Федіна Н. В. Теорія держави і права : навч. посіб. Львів: ЛьвДУВС, 2020. - 268 с.

Допоміжні

1. Волкова Н. В., Махмудов Х. З., Михайлова О. С. Використання аутстафінгу та аутсорсингу в українському правовому полі для розвитку торгівлі та ІТ. *«Наукові інновації та передові технології» (Серія «Управління та адміністрування», Серія «Право», Серія «Економіка», Серія «Психологія», Серія «Педагогіка»).*2024. № 9(37) 2024. С. 302 – 314.

2. Волкова Н. В., Махмудов Х. З., Михайлова О. С. Правові аспекти міжнародної торгівлі ГМО. Матеріали наукової конференції професорсько-викладацького складу Полтавського державного аграрного університету за підсумками науково-практичних досліджень в 2023 році (м. Полтава, 14-15 травня 2024 року). Полтава: РВВ ПДАУ, 2024. С. 44 – 46.

3. Волкова Н.В., Махмудов Х.З., Михайлова О.С. Правові механізми протидії корупції в комерційній діяльності. *Успіхи і досягнення у науці,* № 6, 2024. С. 68 – 81. DOI: https://doi.org/10.52058/3041-1254-2024-6(6)-68-80

4. Волкова Н.В., Михайлова О.С., Махмудов Х.З. Правові аспекти інноваційних підходів до захисту прав споживачів. *«Наукові інновації та передові технології» (Серія «Управління та адміністрування», Серія «Право», Серія «Економіка», Серія «Психологія», Серія «Педагогіка»).*2024. № 9(37) 2024. С. 314 – 329.

5. Гринь О.Д., Донченко О.І. Правознавство : навч. посіб. / Одеса: Фенікс, 2016. 206 с. URL: https://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=4&ved=2ahUKEwj5_qDv6fDkAhUrlIsKHRzSAf8QFjADegQIAxAC&url=http%3A%2F%2Fliber.onu.edu.ua%2Fpdf%2Fdonchenko_posib.pdf&usg=AOvVaw2efRqYcsPWAUhoIPwwirjM

6. Козаченко Ю.А., Махмудов Х.З. Принцип змагальності в адміністративному судочинстві України. *Матеріали ІІІ Міжнародної науково-практичної конференції (заочна форма) «Формування та перспективи розвитку підприємницьких структур в рамках інтеграції до європейського простору».* Полтава, 2020. С. 128-131.

7. Махмудов Х.З., Волкова Н.В. Правова природа та сутність концепції юридичної відповідальності. Наше право. № 1, 2024. С. 308 – 312. URL.: https://nashe-pravo.unesco-socio.in.ua/wp-content/uploads/archive/NP-2024-1/NP_2024_1_308.pdf

8. Фріман І.М., Фріман Є. М. Правознавство: навч. посіб. для студентів спец. 073- менеджмент.; Нац. металург. акад. України. Дніпро : Акцент ПП, 2019. 223 с.

9. Khanlar Makhmudov, Olena Taran-Lala, Nelia Volkova, Olena Mykhailova, Svitlana Pysarenko, Oleksandr Sen (2022). Modeling of the design of agricultural resource-saving clusters in the conditions of a threat to national security and a special legal regime. Journal of Hygienic Engineering and Design, Vol. 40, pp. 270-278. URL: https://keypublishing.org/jhed/jhed-volumes/volume-40/

Інформаційні ресурси мережі Інтернет

1. Офіційний сайт Верховної Ради України. URL: http://rada.gov.ua
2. Нормативно-правова база України URL: http://zakon3.rada.gov.ua/
3. Сайт бібліотеки Вернадського (рубрика «Наукова періодика»). URL: http://nbuv.gov.ua/portal
4. Сайт бібліотеки ПДАУ. URL:http://dspace.pdau.edu.ua:8080